

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Claudii Fleurii Abbatis Historia Ecclesiastica

Ab Anno Christi 1312 Usque Ad Annum 1351

Fleury, Claude

August. Vind. [u.a.], 1767

VD18 9011826X

§. 4. Tutela Principum.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-66305](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-66305)

perator Aurelianus rogatu Christianorum a domicilio Episcopali eum curavit abigi.

§. IV.

Tutela Principum.

Imperatores Christiani protegere solebant Ecclesiam, & ad exequenda ejus judicia interponebant suam potestatem, quæ cogendi vim habebat.

Sic Arium Nicæno in concilio damnatum Imperator Constantinus in exilium misit, & scripta ejus comburi voluit, sub mortis pœna prohibens, nequis ea occuleret: ac Nestorio idem fecit Theodosius. Hic est secundus ecclesiasticæ jurisdictionis status, in quo eam profana fulcire cœpit.

Hoc egit eo potissimum fine, ut authoritatem tribueret Episcoporum arbitratibus, quorum utilitatem nemo non agnoscebat. Imperator Honorius anno 398 Mediolani commorans sanxit, ut possent, qui vellent, coram Episcopo litigare; sed is

tan-

lib. 11. §. 24.

lib. 26. §. 34.

Hist. lib. 20.

§. 35.

l. Cod. de E-

pisc. aud. l. 8.

Cod.

tanquam arbiter voluntarius de materia civili solum decideret. Et anno 408 per aliam legem statuit, ut arbitraria Episcopi sententia executioni daretur sine appellatione, sicut judicia Præfecti prætorii; ac executio fieret per Judicum administratos: quod argumento est Episcopis nullos fuisse.

*l. 25. de
Episc. Ec.
l. 29. §. 4. de
de Episc.
aud.*

*l. 23. de Episc.
l. 29. §. 1. de
Episc. aud.*

Nemo cogebatur ad Episcopum deferre litem, ne contra Clericos quidem. Ita sonat lex quam Imperator Marcianus anno 456 tulit: Qui litem agit adversus Clericum Constantinopolitanum, si nolit subire arbitrium Archiepiscopi, illum judicio persequi non poterit alibi, quam coram prætorii Præfecto. Generatim Clerici sicut laici subiecti erant jurisdictioni profanæ: id solum erat vetitum, nequis illos alia in provincia litibus implicando a templis ac servitio divino abstraheret: Judices locorum, in quibus illi residebant, adeundi erant ex principio communi, quod vult petitem sequi forum defensoris. Hoc est, quod continet

tinet lex quædam Imperatoris Leonis: & hac in re consistebat Clericatus privilegium. Medio seculo quinto movebantur querimonie de Episcopis, quod vellent jurisdictionem augere suam. Itaque Imperator Valentinianus III Romæ versans *Cod. Theod. p. 566. Novel. Valent. tit. 12. Hist. l. 28. §. 39.* 15 Apr. anno 452 hanc edidit legem: Episcopus non habet potestatem dicendi jus; ne Clericis quidem, nisi consentientibus ac ex compromisso: quia certum est Episcopos ac Sacerdotes non habere tribunal per leges institutum, nec posse cognoscere nisi causas religionis, secundum sanctiones Arcadii & Honorii. Clerici tenentur respondere coram Judicibus, seu res civilis, seu capitalis agatur: id solum Episcopis & Sacerdotibus pro privilegio damus, ut se in re criminosa per procuratorem defendant.

Imperator Justinianus harum legum plerasque in Codice suo posuit & confirmavit; similesque addidit; inter alias unam, in qua dicit: Mennas Patriarcha Constantinopolitanus

Nov. 83. tanus flagitavit a nobis hoc pro Clericis privilegium, ut, si quis contra Clericum causam habeat pecuniariam, primo adeat ejus Episcopum, nec illum traducat ad tribunalia profana; nisi causa sit difficilior, quam ut ab Episcopo decidi queat; sed ne tum quidem Clericus a ministerio avocetur suo. Si Clerico inferatur crimen, distinguendum est crimen civile a crimine ecclesiastico. Crimen civile hic dicitur illud, quod committitur contra leges civiles, ac temporalia solum contingit, sicut civiles vocantur cuncti Judices profani. Quod observandum necessario, quia ex usu nostro res civilis semper opponitur rei criminosaë. Si proin, ait lex, crimen est civile, Clericus accusatus Constantinopoli vocabitur ad Judicem legitimum, & in provinciis ad Gubernatorem, ita ut duos intra menses finiatur actio; atque si accusatus comperiatur nocens, Judex eum exaugurari per Episcopum prius curet; quam secundum leges eundem puniat. Si vero crimen

men sit ecclesiasticum, Episcopus id
 judicabit, nec se interponent civiles
 Judices: nolumus enim hos ullam ca-
 pere cognitionem ejusmodi rerum ad
 examen ecclesiasticum pertinentium,
 ac secundum canones plectendarum,
 quos sequi leges nostræ haud fasti-
 diunt. Hæc sanctio facta est anno
 539.

In alia anno 541 condita Justi-
 nianus ait: Siquis actionem habeat
 contra Clericum, adeat primo Epis-
 copum: atque si utraque pars in hu-
 jus judicio acquieverit, loci Judicem
 id exequi volumus. Si alterutra pars
 intra decem dies reclamet, Judex lo-
 ci examinet causam; atque si confir-
 met judicium, non licebit amplius ab
 eo appellare. Si autem sententia Ju-
 dicis sit Episcopi sententiæ contraria,
 tum provocatio habebit locum, & ju-
 dicium feretur secundum leges. In
 materia criminosa, si Episcopus ac-
 cusatum coram se Clericum compe-
 riat fontem, eum exauguret: tum le-
 gitimus Judex comprehensum ex le-

Nov. 123.

c. 21.

Hist. l. 33. §. 6

Hist. Eccles. Tom. XXIII.

B gum

gum præscripto judicet. Si actor prius judicem civilem adeat, & crimen demonstret, instrumenta litis exhibebit loci Episcopo, qui nocentem, si convictum videat, exaugurabit: & Judex hunc puniet secundum leges. At si Episcopus formam liti haud recte datam videat, exaugurationem differre poterit, ita tamen, ut accusatus bona sub custodia maneat; & tam Episcopus, quam Judex causam ad nos referant capta cognitione dijudicandam. In materia civili, si Episcopus differat sententiam, petitori liberum erit adire Judicem profanum. Si vero causa sit ecclesiastica, Judex civilis eam haud cognoscet. Hujus decreti pondus dissertationis ordo continens indicabit.

*l. 12. Cod. de
Ep. aud.*

Imperatores Christiani Episcopis etiam inspiciendam disciplinam morum civilem ac honestatem publicam commiserunt. Cum patres aut Domini filias vel mancipia sua vellent prostituere, hæc Episcopi tutelam implorare poterant, ut innocentiam servarent

rent suam. Poterat is quoque, Ma-^{l. 14. eod.}
 gistratus instar, impedire, ne mulier
 libera vel mancipium invitum prodire
 in scenam ac esse spectaculo cogere-
 tur. Debebat ille una cum Magi-^{l. 24. eod.}
 stratu tueri libertatem expositorum^{l. 3. de inf.}
 infantium. Aderat quoque, cum^{expos.}
 crearentur & jusjurandum darent cu-
 ratores amentium ac eorum, qui per
 ætatem sui juris non erant. Jube-^{l. 27. 28. 30.}
 bantur Episcopi quavis hebdomade^{de Ep. aud.}
 semel, scilicet die Mercurii aut Ve-^{l. 22. eod.}
 neris obire carceres; criminumne an
 debitorum causa ibi servi aut ingenui
 detinerentur, inquirere; Magistratus,
 ut suum eis munus præstarent, admo-
 nere; negligentium nomina deferre
 ad Imperatorem: denique admi-
 nistrationem ac usum proventuum
 & pecuniarum urbibus communium,
 atque structuram vel reparationem
 operum publicorum recognoscere.
 Talis erat secundus jurisdictionis ec-
 clesiasticæ status, in quo Imperatores
 ad Christianam adducti fidem maje-
 state sua sustinebant Præfulum au-
 thoritatem, ac rerum temporalium

B 2 inspe-

inspectionem eis aliquam demandabant, pro existimatione ac fiducia in ipsis posita: & Episcopi submissionem ac obedientiam summis Principibus debitam veluti partem religionis populo inculcabant. Ita duæ potestates sacra & profana adjuvabant se mutuo & fulciebant.

§. V.

Concilia nationum.

Hanc concordiam, ni fallor, Imperii occidentalis ruina, & barbarorum dominatio dirimere cœpit. **N**ovos Dominos horridos moribus & natura feroces, quos omnes falsorum Numinum cultus, aut hæretica lues infecerat, spernebant Romani & averfabantur. Crescebat e contrario fiducia & reverentia populorum erga Præsules, qui cuncti erant Romani, multi de nobilissimis ditissimisque. Sed progressu temporis barbari Christianam amplexi fidem Clero nomen dederunt retentis moribus suis, ita ut cernerentur Clerici, immo Episcopi